

Борьба с коррупцией на государственной службе требует комплексного подхода, включающего законодательные, организационные и профилактические меры. Только совместными усилиями государства, гражданского общества и международного сообщества можно добиться значительного прогресса в этой области. Важно помнить, что успех в борьбе с коррупцией зависит не только от жёсткости наказаний, но и от создания условий, при которых коррупция становится невозможной или невыгодной.

Список использованных источников

1. О противодействии коррупции [Электронный ресурс] : Федеральный закон от 25 декабря 2008 №273-ФЗ.: в ред. от 08 августа 2024 – Москва, Кремль. – 2024.

УДК 811.161.3'373.421:630

СІНАНІМІЯ ЛЕСАГАСПАДАРЧЫХ ТЭРМІНАЎ

Гусева В. М., ст. выкл.

*Беларускі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт,
г. Мінск, Рэспубліка Беларусь*

Сінанімія ў тэрміналогіі – з'ява неадназначная. З аднаго боку, па-першае, яна супярэчыць патрабаванням да «ідэальнага» тэрміна, сярод якіх аднымі з самых важных з'яўляюцца адназначнасць і адсутнасць сінонімаў; па-другое, наяўнасць двух і болей тэрмінаў для наймення аднаго паняцця можа перашкаджаць навуковай камунікацыі. З другога боку, сінанімію разглядаюць як станоўчую з'яву, якая сведчыць аб высокім узроўні развіцця навукі і дазваляе выразіць шматлікія логіка-паняццёвыя ўзаемасувязі ў тэрміналогіі.

Для аналізу быў узяты «Русско-белорусско-английский словарь лесохозяйственных терминов» (складальнік А. А. Атрошчанка). Аналіз паказаў наяўнасць значнай колькасці сінанімічных тэрмінаадзінак, сярод якіх у структурным плане можна вылучыць лексічны, лексіка-сінтаксічны і сінтаксічны від.

Лексічныя сінонімы ўяўляюць сабой канкурэнтныя аднаслоўныя тэрмінаадзінакі. У слоўніку выяўлены:

а) спрадвечныя словы: *асавік – падасінавік* (рус. подосиновик); *багна – твань – дрыгва* (рус. топь); *барана – скарана* (рус. борона); *бераст – вяз* (рус. вяз); *вяха – тычка* (рус. вешка); *выдзел – вылук* (рус. выдел); *вырошчванне – гадаванне* (рус. выращивание); *галіна – ветка* (рус. ветка); *дошкі – драпіцы* (рус. тес); *дурніца – баравіца* (рус. голубика); *жук – казюрка* (рус. жук); *ляшчына – арэшнік* (рус. лощина); *падбярэзавік – абабак* (рус. подберезовик); *парастак – атожылак* (рус. побег); *пойма – абалона* (рус. пойма); *пчаляр – зямец* (рус. пасечник); *распаўсюджанасць – пашыранасць* (рус. распространенность); *слімак – слізняк* (рус. слизень); *сцябло – цяціва* (рус. стебель); *сядзіба – двор* (рус. усадьба); *філін – пугач* (рус. филин); *хмыз – хлуд – хлуз* (рус. хмыз); *хмызняк – кустоўе* (рус. кустарник); *цвіль – плесня – бросня* (рус. плесень);

б) спрадвечнае і запазычанае словы: *гатунак – сорт*; *грыбніца – міцэлій*; *каранягрыб – мікарыза*; *слонка – вальдшнэп*.

Лексіка-сінтаксічныя сінонімы ўяўляюць сабой суадносныя слова і словазлучэнне:

дуброва – дубовы гай (рус. дубовая роща); казуля – дзікая каза (рус. косуля); паперня – фабрыка папяровая (рус. фабрика бумажная); ралля – ворная зямля (рус. пашня); ядвабнік – сасновы шаўкапрад (рус. сосновый шелкопряд).

Сінтаксічныя сінонімы – гэта канкурэнтныя састаўныя тэрміны. У аналізаваным слоўніку выяўлена некалькі прыкладаў суадносных двухкампанентных тэрмінаў: *загана драўніны* – *хіба драўніны* (рус. порок древесины); *пануючае дрэва* – *дамінантнае дрэва* (рус. господствующее дерево); *сухое галлё* – *сухое вецце* (рус. хворост); *трываласць драўніны* – *моцнасць драўніны* (рус. прочность древесины); 1 прыклад трохкампанентных: *тушэнне лясных пажараў* – *гашэнне лясных пажараў* (тушение лесных пожаров).

Такім чынам, можна адзначыць, што беларуская лесагаспадарчая тэрміналогія характарызуецца наяўнасцю значнай колькасці сінанімічных тэрмінаадзінак, прычым пераважна спрадвечных, у тым ліку ўласна беларускіх. Сінанімія – гэта аб'ектыўная і заканамерная моўная з'ява, звязаная з працэсам фарміравання, развіцця і ўдасканалення любой тэрмінасістэмы, пры гэтым, безумоўна, неабходна праца па сістэматызацыі і ўніфікацыі тэрміналогіі.

Спіс выкарыстаных крыніц

1. Атрощенко, О. А. Русско-белорусско-английский словарь лесохозяйственных терминов / О. А. Атрощенко. – Мінск : БГТУ, 1995. – 125 с.
2. Русак, В. У. Парадыгматычныя адносіны ў сістэме беларускай лесагаспадарчай тэрміналогіі // Труды БГТУ. Сер. 4, Принт- и медиатехнологии. 2024. № 2 (285) – С. 160–167.

УДК 811.161.3'276.1:630

СПОСАБЫ ВЫРАЖЭННЯ АНТАНІМІЧНЫХ АДНОСІН Ў ТЭРМІНАХ ЛЯСНОЙ ГАСПАДАРКІ

Гуліцкая Т. П., ст. выкл.

*Беларускі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт,
г. Мінск, Рэспубліка Беларусь*

Большасць тэрмінаў у навуковай мове маюць антанімічную пару, гэта тлумачыцца тым, што антонімы «валодаюць падобнымі, аднатыпнымі значэннямі і супрацьпастаўляюцца адзін аднаму па адной істотнай дыферэнцыяльнай прыкмеце» [1, с. 31]. Антанімія з'яўляецца важным фактарам тэрміналагічнай сістэмы лясной гаспадаркі.

Традыцыйна антонімы па структуры раздзяляюць на аднакаранёвыя (словаўтваральныя) і рознакаранёвыя (лексічныя). Абедзве гэтыя групы прадстаўлены і ў тэрміналогіі лясной гаспадаркі: *алігатрофы* – *мегатрофы*, *ліквідны* – *неліквідны*, *дамінантны* – *рэцэсіўны*, *дзікарослы* – *культуры*, *асектатар* – *эдыфікатар*.

Словаўтваральнымі тэрмінамі лічацца тэрмінаадзінкі, процілегласць якіх фармальна выражаецца праз словаўтваральныя сродкі, у асноўным пры дапамозе прэфіксаў, у тым ліку іншамоўнага паходжання (*мона-, полі-, а- і інш.*): *монасістэмная мадэль ландшафту* – *полісістэмная мадэль ландшафту*, *біятычны* – *абіятычны*, *аэробныя*